

*naziva jednom vrstom ljubavi pa joj nadijevamo naziv cjeline 5
a za druge njezine raznovidnosti netočno upotrebljavamo dru-
ga imena.'*

'Na primjer?'

*'Na primjer: znaš da je stvaralaštvo širok pojam; svemu što
prelazi iz nepostojanja u postojanje samo je stvaralaštvo uzrok
pa su stoga i proizvodi svih umijeća stvaralaštva i svi su njihovi c
tvorci¹³⁸ stvaraoci.'*

'Istinu govoriš.'

*'No ti ipak znaš,' reče ona, 'da se ti tvorci ne nazivaju
pjesnicima odnosno stvaraocima¹³⁹ nego drugim imenima, a 5
od svega stvaralaštva izdvojen je jedan dio, onaj koji obuhvaća
glazbu i metrička pravila, pa mu se nadijeva ime cjeline. Poe-
zijom odnosno stvaralaštvom naime naziva se samo to a pje-
snicima odnosno stvaraocima samo oni koji se bave tom
njegovom podvrstom.'*

'Istinu govoriš,' rekoh. 10

*'Baš je tako i s ljubavlju. Osnovna je kod nje svaka težnja d
za dobrom i srećom, naime najveća i za svakog čovjeka varljiva
ljubav.¹⁴⁰ Oni pak koji joj se obraćaju na svakojaki drugi način,
ili radi stjecanja novca, ili iz ljubavi prema tjelovježbi, ili radi
filozofije odnosno ljubavi prema mudrosti, za njih se ne kaže 5
da su obuzeti ljubavnom žudnjom niti ih se naziva ljubavnicima,
nego oni koji se usmjeravaju na tek jednu podvrstu ljubavi
i koji su revno uznastojali oko nje prisvajaju naziv cjeline, tj.
ljubavi, ljubavne čežnje i ljubavnika.'*

'Čini se da govoriš istinu,' rekoh.

*'A pripovijeda se i neka priča da ljube oni koji traže svoju 10
drugu polovicu;¹⁴¹ moja pak priča kaže da ljubav nije niti e
čežnja za polovicom niti za cjelinom, moj druškane, ako to nije
nešto dobro, jer ljudi su voljni odsijecati sebi i noge i ruke ako*

¹³⁸ U smislu »rukotvorci«.

¹³⁹ Grč. »poietai«, što istovremeno znači pjesnik i stvaralac kao takav. Pjesnik je dakle stvaralac par excellence.

τι εἶδος ὀνομάζομεν, τὸ τοῦ ὅλου ἐπιτιθέντες ὄνομα, ἔρωτα, 5
τὰ δὲ ἄλλα ἄλλοις καταχρώμεθα ὀνόμασιν.

᾽Ωσπερ τί; ἦν δ' ἐγώ.

᾽Ωσπερ τόδε. οἶσθ' ὅτι ποιήσις ἐστὶ τι πολὺ· ἡ γάρ
τοι ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ ὄν ἰόντι ὀφθαλμῶν αἰτία πᾶσά ἐστι
ποιήσις, ὥστε καὶ αἱ ὑπὸ πάσαις ταῖς τέχναις ἐργασίαι c
ποιήσεις εἰσὶ καὶ οἱ τούτων δημιουργοὶ πάντες ποιηταί.

Ἄληθῆ λέγεις.

Ἄλλ' ὅμως, ἦ δ' ἦ, οἶσθ' ὅτι οὐ καλοῦνται ποιηταὶ ἀλλὰ
ἄλλα ἔχουσιν ὀνόματα, ἀπὸ δὲ πάσης τῆς ποιήσεως ἐν 5
μόριον ἀφορισθὲν τὸ περὶ τὴν μουσικὴν καὶ τὰ μέτρα τῷ
τοῦ ὅλου ὀνόματι προσαγορεύεται. ποιήσις γὰρ τοῦτο
μόνον καλεῖται, καὶ οἱ ἔχοντες τοῦτο τὸ μόριον τῆς ποιήσεως
ποιηταί.

Ἄληθῆ λέγεις, ἔφην. 10

Οὕτω τοίνυν καὶ περὶ τὸν ἔρωτα. τὸ μὲν κεφάλαιόν ἐστι d
πᾶσα ἡ τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμία καὶ τοῦ εὐδαιμονεῖν ὁ μέ-
γιστός τε καὶ δολερὸς ἔρωσ παρτί· ἀλλ' οἱ μὲν ἄλλη
τρεπόμενοι πολλαχῆ ἐπ' αὐτόν, ἢ κατὰ χρηματισμὸν ἢ κατὰ
φιλογυμναστίαν ἢ κατὰ φιλοσοφίαν, οὔτε ἐρᾶν καλοῦνται 5
οὔτε ἐρασταί, οἱ δὲ κατὰ ἓν τι εἶδος ἰόντες τε καὶ ἐσπου-
δακότες τὸ τοῦ ὅλου ὄνομα ἴσχουσιν, ἔρωτά τε καὶ ἐρᾶν καὶ
ἐρασταί.

Κινδυνεύεις ἀληθῆ, ἔφην ἐγώ, λέγειν.

Καὶ λέγεται μὲν γέ τις, ἔφη, λόγος, ὡς οἱ ἂν τὸ ἥμισυ 10
ἑαυτῶν ζητῶσιν, οὔτοι ἐρώσιν· ὁ δ' ἐμὸς λόγος οὔτε ἡμίσεός e
φησιν εἶναι τὸν ἔρωτα οὔτε ὅλον, ἐὰν μὴ τυγχάνῃ γέ που,
ᾧ ἐταῖρε, ἀγαθὸν ὄν, ἐπεὶ αὐτῶν γε καὶ πόδας καὶ χεῖρας
ἐθέλουσιν ἀποτέμεσθαι οἱ ἄνθρωποι, ἐὰν αὐτοῖς δοκῇ τὰ

¹⁴⁰ Ovo je veoma teško mjesto i vjerojatno je i tekst iskvaren. Najteži je problem početak rečenice. Drugi osnovni mogući prijevodi bio bi: »U smislu općeg pojma svaka težnja za dobrom i srećom najveća je i za svakog čovjeka varljiva ljubav.« Teškoća ima i kasnije u tekstu.

¹⁴¹ Aluzija na Aristofanov govor, osobito 192 B i dalje.

5 *im se čini da su im nevaljale. Mislim time da nitko ne miluje ono što je njegovo vlastito osim ako dakako nećemo sve što pripada nama nazivati dobrim a sve tuđe lošim. Jer nema*
 206 *ničega za čime ljudi žude osim za dobrom. Možda ti misliš drukčije?*

'Zeusa mi, ne,' rekoh.

'Može li se dakle tako naprosto reći da ljudi žude za dobrom?'

5 *'Da,' rekoh.*

'Ne treba li nadalje dodati i da žude za time da posjeduju dobro?'

'Treba.'

'Zar ne,' reče, 'i da ga ne samo posjeduju nego i da ga trajno posjeduju?'

10 *'I to treba pridodati.'*

'Nije li dakle sve u svemu ljubav težnja za trajnim posjedovanjem dobra?'

'Govoriš čistu istinu,' rekoh ja.

b *'Kad je to¹⁴² dakle ljubav,' reče ona, 'što i kako rade oni koji teže za njom¹⁴³ da bismo njihovu revnost i gorljivost mogli nazvati ljubavnom žudnjom? Kakvo je u stvarnosti to njihovo djelanje? Možeš li reći?'*

5 *'Da mogu, Diotimo, ne bih se divio tvojoj mudrosti niti bih pohađao tvoja predavanja da naučim sve to.'*

'Dobro, reći ću ti. To je duševno i tjelesno rađanje u lijepu.'

10 *'Gatalačkog umijeća treba za ono što govoriš, a ja to ne mogu dokučiti.'*

c *'Dobro, ja ću ti pojasniti,' reče ona. 'Svi su ljudi, Sokrate, trudni i tijelom i dušom i, kad dosegnu određenu dob, naša*

---

¹⁴² Težnja za dobrom.

¹⁴³ Ljubavlju.

- 5 ἐαντῶν πονηρὰ εἶναι. οὐ γὰρ τὸ ἐαντῶν οἶμαι ἕκαστοι ἀσπάζονται, εἰ μὴ εἴ τις τὸ μὲν ἀγαθὸν οἰκείον καλεῖ καὶ ἐαντοῦ, τὸ δὲ κακὸν ἀλλότριον· ὡς οὐδέν γε ἄλλο ἐστὶν οὐ
- 206 ἐρώσιν ἄνθρωποι ἢ τοῦ ἀγαθοῦ. ἢ σοὶ δοκοῦσιν;
Μὰ Δί' οὐκ ἔμοιγε, ἦν δ' ἐγώ.
Ἄρ' οὖν, ἢ δ' ἦ, οὕτως ἀπλοῦν ἐστι λέγειν ὅτι οἱ ἄνθρωποι τὰγαθοῦ ἐρώσιν;
- 5 Ναί, ἔφην.
Τί δέ; οὐ προσθετέον, ἔφη, ὅτι καὶ εἶναι τὸ ἀγαθὸν αὐτοῖς ἐρώσιν;
Προσθετέον.
Ἄρ' οὖν, ἔφη, καὶ οὐ μόνον εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀεὶ εἶναι;
- 10 Καὶ τοῦτο προσθετέον.
Ἔστιν ἄρα συλλήβδην, ἔφη, ὁ ἔρωσ τοῦ τὸ ἀγαθὸν αὐτῷ εἶναι ἀεὶ.
Ἀληθέστατα, ἔφην ἐγώ, λέγεις.
- b Ὅτε δὴ τοῦτο ὁ ἔρωσ ἐστὶν ἀεὶ, ἢ δ' ἦ, τῶν τίνα τρόπον διωκόντων αὐτὸ καὶ ἐν τίνι πράξει ἢ σπουδῇ καὶ ἢ σύντασις ἔρωσ ἂν καλοῖτο; τί τοῦτο τυγχάνει ὅν τὸ ἔργον; ἔχεις εἰπεῖν;
- 5 Οὐ μεντὰν σέ, ἔφην ἐγώ, ὦ Διοτίμα, ἐθαύμαζον ἐπὶ σοφία καὶ ἐφοίτων παρὰ σέ αὐτὰ ταῦτα μαθησόμενος.
Ἄλλὰ ἐγώ σοι, ἔφη, ἐρώ. ἔστι γὰρ τοῦτο τόκος ἐν καλῷ καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν.
Μαντείας, ἦν δ' ἐγώ, δεῖται ὅτι ποτε λέγεις, καὶ οὐ
- 10 μανθάνω.
c Ἄλλ' ἐγώ, ἢ δ' ἦ, σαφέστερον ἐρώ. κυοῦσιν γάρ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, πάντες ἄνθρωποι καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ